

Datum van inontvangstneming : 19/12/2024

Zaak C-767/24 [Kuszycka]ⁱ

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

6 november 2024

Verwijzende rechter:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

6 november 2024

Verzoekende partij:

mBank S.A.

Verwerende partij:

ML

[OMISSIS]

BESLISSING

[OMISSIS]

De Sąd Okręgowy w Warszawie (rechter in tweede aanleg Warschau, Polen)

[OMISSIS]

[OMISSIS]

heeft

na op **6 november 2024** [OMISSIS]

kennis te hebben genomen van

de vordering van **mBank spółka akcyjna, gevestigd te Warschau**

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

tegen **ML**

inzake een betaling

beslist:

I. Krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie wordt aan het Hof de volgende prejudiciële vraag voorgelegd:

Moeten artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten en het doeltreffendheidsbeginsel aldus worden uitgelegd dat zij in de context van een tussen een consument en een bank gesloten hypothecaire kredietovereenkomst die in haar geheel nietig is verklaard omdat de overeenkomst oneerlijke bedingen bevat en zonder deze bedingen niet kan voortbestaan, in de weg staan aan een rechterlijke uitlegging van het nationale recht volgens welke een consument ervan afziet om zich te beroepen op de verjaring van de schuldvordering van de bank wanneer hij verklaart zijn eigen schuldvordering te willen verrekenen met de door de bank ingestelde vordering tot terugbetaling van de tegenwaarde van de hoofdsom van het krediet?

II. [OMISSIS].

[OMISSIS]

MOTIVERING

[OMISSIS]

1 Verwijzende rechter

2 [Gegevens van de rechter] [OMISSIS]

3 Partijen in het hoofdgeding en hun vertegenwoordigers

4 [OMISSIS]

5 [OMISSIS]

6 Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding en relevante feiten

7 Op 11 oktober 2006 hebben partijen een overeenkomst inzake een hypothecair krediet gesloten op grond waarvan een krediet ten bedrage van 130 000 Poolse zloty (PLN) aan verweerster is verstrekt (§ 1, lid 2). Het krediet was bedoeld voor de verwerving van een woning [OMISSIS] (§ 1, lid 1). De overeenkomst is gesloten met een looptijd van 360 maanden (§ 1, lid 4) en het krediet is gekoppeld aan de Zwitserse frank (CHF) (§ 1, lid 3). Het in CHF luidende kredietbedrag is vastgesteld op basis van de aankoopkoers van deze valuta als vermeld in de

wisselkoerstabel die door de bank werd gehanteerd op de datum en het tijdstip waarop het krediet is uitgekeerd (§ 7, lid 1). De termijnen ter zake van de hoofdsom en de rente zijn terugbetaald in PLN na te zijn omgerekend volgens de verkoopkoers van de CHF als vermeld in de wisselkoerstabel die door de bank werd gehanteerd op de datum van terugbetaling om 14.50 uur (§ 11, lid 4).

- 8 Op basis van de overeenkomst heeft de bank op 17 oktober 2006 een bedrag van 130 000 PLN aan verweerster uitgekeerd.
- 9 Op 2 april 2019 heeft voor de Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi (rechter in eerste aanleg Łódź, Polen) een hoorzitting plaatsgevonden betreffende verzoeksters oproep tot buitengerechtelijke afdoening van een aantal van verweersters vorderingen uit hoofde van het bestaan van oneerlijke contractuele bedingen, waaronder haar vordering tot terugbetaling van de bedragen van 53 244,39 PLN en 14 692,51 CHF, die onverschuldigd zijn voldaan ter uitvoering van de nietige kredietovereenkomst. Reeds voorafgaand aan deze hoorzitting, namelijk op 12 oktober 2017, heeft verzoekster verzocht om verweerster ertoe op te roepen het geschil op te lossen langs buitengerechtelijke weg.
- 10 De onderhavige procedure is aanhangig gemaakt door verzoekster, die op 16 december 2021 heeft verzocht verweerster te veroordelen tot betaling van 130 000 PLN, vermeerderd met de wettelijke verdragingsrente. Verzoekster heeft aangegeven dat verweerster de tegenwaarde van de uitgekeerde hoofdsom aan haar dient terug te betalen omdat de kredietovereenkomst nietig is [artikel 405, gelezen in samenhang met artikel 410, lid 1, van de kodeks cywilny (burgerlijk wetboek)].
- 11 In haar verweerschrift van 7 januari 2022 heeft verweerster geconcludeerd tot afwijzing van voornoemde vordering. Zij heeft betoogd dat verzoeksters schuldvordering is verjaard. Los daarvan heeft zij een exceptie van verrekening opgeworpen en verzocht om verrekening van haar schuldvorderingen ten bedrage van 53 244,39 PLN en 14 692,51 CHF met die van verzoekster.
- 12 Toepasselijke bepalingen**
- 13 Pools recht**
- 14 Ustawa-Kodeks cywilny (wet tot vaststelling van het burgerlijk wetboek) van 23 april 1964 (Dz. U. 2024, volgnr. 1061, zoals gewijzigd; hierna: „k.c.”)**
- 15 Een rechtshandeling heeft niet alleen de daarin geformuleerde gevolgen maar tevens die welke voortvloeien uit de wet, uit de beginselen van de goede zeden en uit de gangbare praktijken (artikel 56).
- 16 Een rechtshandeling die in strijd is met de wet of die tot doel heeft om de wet te omzeilen is nietig, tenzij een toepasselijke bepaling anders voorschrijft, met name wanneer die bepaling erin voorziet dat de nietige bedingen van de rechtshandeling worden vervangen door de relevante bepalingen van de wet (artikel 58, lid 1).

- 17 Behoudens de bij wet vastgestelde uitzonderingen zijn vermogensrechtelijke aanspraken onderhevig aan verjaring (artikel 117, lid 1).
- 18 Na het verstrijken van de verjaringstermijn kan de schuldenaar zich aan zijn verplichting onttrekken, tenzij hij ervan afziet zich op verjaring te beroepen. Afstand van de exceptie van verjaring vóór het verstrijken van de termijn is echter nietig (artikel 117, lid 2).
- 19 Na het verstrijken van de verjaringstermijn kan tegen een consument geen vordering meer worden ingesteld (artikel 117, lid 2¹).
- 20 In uitzonderlijke gevallen kan de rechter, na afweging van de belangen van de partijen, het verstrijken van de termijn voor de verjaring van een vordering tegen een consument buiten beschouwing laten indien de billijkheid dit vereist (artikel 117¹, lid 1).
- 21 Bij de uitoefening van de in lid 1 bedoelde bevoegdheid houdt de rechter met name rekening met: 1) de duur van de verjaringstermijn; 2) de duur van de periode tussen het verstrijken van de verjaringstermijn en het instellen van de vordering; 3) de aard van de omstandigheden die ertoe hebben geleid dat de schuldeiser zijn vordering niet heeft kunnen instellen, daaronder begrepen de invloed van het gedrag van de schuldenaar op de vertraging die de schuldeiser heeft opgelopen bij het instellen van zijn vordering (artikel 117¹, lid 2).
- 22 Tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald, bedraagt de verjaringstermijn zes jaar. Voor vorderingen die verband houden met periodieke betalingen of met de uitoefening van een economische activiteit bedraagt de verjaringstermijn drie jaar. De verjaringstermijn verstrijkt evenwel op de laatste dag van het kalenderjaar, tenzij hij korter is dan twee jaar (artikel 118).
- 23 Bedingen in een consumentenovereenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld binden de consument niet indien zijn rechten en verplichtingen worden vormgegeven op een wijze die in strijd is met de goede zeden en een kennelijke schending van zijn belangen vormt (oneerlijke contractuele bedingen). Dat geldt niet voor de bedingen over de voornaamste prestaties van de partijen, waaronder de prijs of de vergoeding, indien deze ondubbelzinnig zijn geformuleerd (artikel 385¹, lid 1).
- 24 Indien een beding de consument overeenkomstig lid 1 niet bindt, blijven partijen gebonden door de overeenkomst zonder dat beding (artikel 385¹, lid 2).
- 25 Eenieder die zonder rechtsgrondslag ten koste van een ander een vermogensvoordeel heeft verkregen, is verplicht het voordeel in natura af te staan en, als dat niet mogelijk is, de waarde ervan terug te betalen (artikel 405).
- 26 De bepalingen van de voorgaande artikelen zijn met name van toepassing op onverschuldigde prestaties (artikel 410, lid 1).

- 27 Een prestatie is onverschuldigd indien degene die deze heeft verricht daartoe in het geheel niet verplicht was of daartoe niet verplicht was ten aanzien van de begunstigde, of indien de grondslag van de prestatie is verdwenen of het doel van de prestatie niet is bereikt, of indien de rechtshandeling waarbij de prestatie wordt verlangd nietig was en niet geldig is geworden nadat de prestatie is verricht (artikel 410, lid 2).
- 28 Wanneer twee personen ten aanzien van elkaar zowel schuldenaar als schuldeiser zijn, kan elk van hen zijn schuldvordering verrekenen met die van de wederpartij indien beide schuldvorderingen betrekking hebben op geldsommen of naar soort bepaalde zaken van dezelfde kwaliteit en indien beide schuldvorderingen opeisbaar zijn en voor een rechter of een andere overheidsinstantie kunnen worden gebracht (artikel 498, lid 1).
- 29 Door verrekening worden beide schuldvorderingen geannuleerd tot het bedrag van een lagere schuldvordering (artikel 498, lid 2).
- 30 Verrekening geschiedt door middel van een verklaring aan de wederpartij. De verklaring heeft terugwerkende kracht tot op het tijdstip waarop verrekening mogelijk is geworden (artikel 499).
- 31 Unierecht**
- 32 Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (PB 1993, L 95, blz. 29; hierna: „richtlijn 93/13”)**
- 33 De lidstaten bepalen dat oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen een verkoper en een consument onder de in het nationale recht geldende voorwaarden de consument niet binden en dat de overeenkomst voor de partijen bindend blijft indien de overeenkomst zonder de oneerlijke bedingen kan voortbestaan (artikel 6, lid 1).
- 34 De lidstaten zien erop toe dat er in het belang van de consumenten alsmede van de concurrerende verkopers, doeltreffende en geschikte middelen bestaan om een eind te maken aan het gebruik van oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen consumenten en verkopers (artikel 7, lid 1).
- 35 Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing - verband tussen de vraag en de beslechting van het hoofdgeding**
- 36 In § 7, lid 1, en § 11, lid 4, van de door partijen gesloten kredietovereenkomst zijn oneerlijke bedingen opgenomen (artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13). Zonder deze bedingen kan de gesloten overeenkomst niet voortbestaan (artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13). Dat betekent dat de overeenkomst nietig is (artikel 58, lid 1, k.c.) en dat partijen alle prestaties die zij uit hoofde van de overeenkomst hebben verricht aan elkaar moeten terugbetalen (artikel 405, gelezen in samenhang met artikel 410, lid 1, k.c.). De onderhavige zaak betreft de rechten die door

verzoekster jegens verweerster worden ontleend aan de nietigheid van de kredietovereenkomst, uit hoofde waarvan zij terugbetaling van de tegenwaarde van de uitgekeerde hoofdsom ten bedrage van 130 000 PLN vordert. Volgens de verwijzende rechter staat de gegrondheid van deze vordering vast, aangezien uit de rechtspraak van het Hof volgt dat de nietigverklaring van een kredietovereenkomst voor de consument de verplichting meebrengt om de hoofdsom van het krediet terug te betalen¹ en de bank in het geval van de nietigheid van een kredietovereenkomst uit hoofde van het bestaan van oneerlijke bedingen kan vorderen dat de tegenwaarde van de hoofdsom wordt terugbetaald, vermeerderd met de wettelijke verpagingsrente vanaf de datum waarop de consument in gebreke is gesteld². Bijgevolg is een dergelijke vordering in overeenstemming met het Unierecht. Niettemin moet evenwel nog worden onderzocht volgens welke regels de vordering van de bank kan worden geacht te zijn verjaard.

- 37 Verweerster heeft ten aanzien van haar eigen schuldvordering een exceptie van verrekening opgeworpen en heeft verzocht haar schuldvorderingen ten bedrage van 53 244,39 PLN en 14 692,51 CHF te verrekenen [met die van verzoekster]. Het bedrag van 14 692,51 CHF is omgerekend in PLN volgens de gemiddelde wisselkoers [als vermeld in de wisselkoerstabel] van de Narodowy Bank Polski (Poolse nationale bank) op de datum waarop de te verrekenen schuldvordering opeisbaar is geworden (wat volgt uit artikel 499 k.c. en het naar analogie toegepaste artikel 358, lid 2, k.c.). Deze omrekening heeft plaatsgevonden op 2 april 2019, toen deze wisselkoers 3,8412 bedroeg [OMISSIS], wat een bedrag van 56 436,87 PLN en, na optelling daarbij van het bedrag van 53 244,39 PLN, een totaalbedrag van 109 681,26 PLN oplevert. Bijgevolg heffen de schuldvorderingen van beide partijen elkaar op voor een bedrag van 109 681,26 PLN, zodat verzoekster aanspraak kan maken op het verschil tussen 130 000 PLN en 109 681,26 PLN, dat wil zeggen op een bedrag van 20 318,74 PLN.
- 38 Om deze zaak te kunnen beslechten moet worden vastgesteld of verweersters verklaring van verrekening (artikel 499 k.c.) kan worden geacht tot gevolg te hebben dat zij afstand heeft gedaan van de [verjaring] van verzoeksters schuldvordering (artikel 117, lid 2, k.c.). Volgens artikel 118 k.c. bedraagt de verjaringstermijn voor de vordering van een verkoper drie jaar en verstrijkt deze op de laatste dag van het kalenderjaar. De datum waarop de verjaringstermijn voor de vordering van de bank is ingegaan is die waarop de consument voor het eerst

¹ Zie arrest van 30 april 2014, [REDACTED] C-26/13, EU:C:2014:282, punt 84

² Zie:

- arrest van 15 juni 2023, Bank M. (Gevolgen van de nietigverklaring van een overeenkomst), C-520/21, EU:C:2023:478, punt 84;

- beschikking van 11 december 2023, Bank Millennium, C-756/22, EU:C:2023:978, punt 29;

- beschikking van 12 januari 2024, [REDACTED] C-488/23, EU:C:2024:45, punt 25.

heeft betwist door de contractuele bedingen te zijn gebonden.³ Naar het oordeel van de verwijzende rechter kan er in de onderhavige zaak van worden uitgegaan dat verweerster heeft betwist te zijn gebonden door de bedingen van de overeenkomst toen zij de rechter in eerste aanleg op 12 oktober 2017 heeft verzocht een oproep tot buitengerechtelijke afdoening van de zaak te doen. Bijgevolg is de verjaringstermijn van drie jaar voor verzoeksters vordering verstreken op 31 december 2020 en was deze vordering reeds verjaard toen op 16 december 2021 het verzoekschrift is ingekomen waarbij de onderhavige procedure aanhangig is gemaakt. Aangezien verzoeksters vordering is verjaard en verweerster een exceptie van verjaring heeft opgeworpen, dient de verwijzende rechter de vordering in beginsel af te wijzen. Het zou daarentegen anders zijn indien wordt aangenomen dat verweerster er door de indiening van haar verklaring van verrekening van heeft afgezien om een beroep te doen op verjaring. In dat geval zou de ingestelde vordering namelijk niet worden afgewezen en zou de verwijzende rechter verweerster ertoe kunnen veroordelen een bedrag van 20 318,74 PLN aan verzoekster te betalen. Daarom is het voor de beslechting van de onderhavige zaak van wezenlijk belang om het Hof te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de voorgelegde vraag.

39 Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzingsbeslissing – grond van de zaak

- 40 Volgens de rechtspraak van de Poolse rechterlijke instanties gaat de indiening van een verklaring van verrekening (artikel 499 k.c.) ermee gepaard dat niet langer een beroep op verjaring wordt gedaan (artikel 117, lid 2, k.c.). In de rechtspraak wordt met name aangegeven dat „wie verklaart zijn eigen vordering te willen verrekenen, ongeacht het bestaan en de aanvechtbaarheid van die vordering, genoegdoening van een verjaarde vordering tracht te verkrijgen, het bestaan van die vordering derhalve des te meer aanvaardt, blijkt geeft van de wil om zijn eigen verplichting [...] na te komen en bijgevolg bewust afstand doet van de mogelijkheid om [...] een exceptie van verjaring op te werpen.”⁴ Dit standpunt wordt ook aanvaard in de rechtsleer.⁵ Bijgevolg zou het onderzoek van de

³ Zie beslissing van de voltallige rechtsprekende formatie van de civiele kamer van de Sąd Najwyższy (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Polen) van 25 april 2024 in zaak III CZP 25/22.

⁴ Zie:

- uitspraak van de Sąd Apelacyjny w Warszawie (rechter in tweede aanleg Warschau, Polen) van 10 september 2014 in zaak I ACa 1720/13.
- beslissing van de Sąd Najwyższy van 11 mei 2022 in zaak I CS K 542/22

⁵ Zie:

- Konrad Osajda (ed. serie), Witold Borysiak (ed. deel), Kodeks cywilny. Komentarz, 32e uitgave, Warschau 2024, commentaar bij artikel 117 k.c., punt 39;
- Małgorzata Balwicka-Szczyrba (ed.), Anna Sylwestrzak (ed.). Kodeks cywilny. Komentarz, 2e uitgave, II WKP 2024, commentaar bij artikel 117 k.c., punt 21;

bepalingen van de k.c. en van de nationale rechtspraak moeten leiden tot de conclusie dat verweersters verklaring van verrekening er in de onderhavige zaak toe heeft geleid dat zij afstand heeft gedaan van verjaring. In dat geval kan een de daartoe strekkende exceptie niet in aanmerking worden genomen.

- 41 Dit standpunt doet evenwel twijfel rijzen in het licht van het Unierecht en, in het bijzonder, in het licht van richtlijn 93/13. In de eerste plaats rijst twijfel omtrent de vraag of de mogelijkheid om verweersters verklaring van verrekening op te vatten als afstand van haar exceptie van verjaring niet in strijd is met het doel van artikel 7, lid 1, van de richtlijn. Deze bepaling vereist namelijk dat de lidstaten erop toezien dat er „doeltreffende en geschikte middelen bestaan om een eind te maken aan het gebruik van oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen consumenten en verkopers”. De aanvaarding van het idee dat door de indiening van een verklaring van verrekening afstand wordt gedaan van een opgeworpen exceptie van verjaring staat er mogelijkwijs aan in de weg dat deze doelstelling wordt verwezenlijkt.
- 42 Het valt namelijk niet uit te sluiten dat verweester haar verklaring van verrekening slechts heeft ingediend om verzoeksters schuldvordering te annuleren en dat die verklaring dus niet bedoeld was om de invordering van verzoeksters schuldvordering te vergemakkelijken. Bovendien had verweester ongetwijfeld niet de bedoeling om van verjaring af te zien, aangezien zij de daartoe strekkende exceptie heeft opgeworpen in het kader van dezelfde memorie als die waarin zij haar verklaring van verrekening heeft afgelegd. Bovendien heeft verweester in haar verklaring van verrekening niet uitdrukkelijk te kennen gegeven dat zij afstand van [verjaring] wilde doen. Mogelijkwijs wist verweester ook niet dat haar verklaring van verrekening kon worden opgevat als afstand van [verjaring]. Ten slotte is de aanname dat de indiening van een verklaring van verrekening ermee gepaard gaat dat afstand wordt gedaan van een opgeworpen exceptie van verjaring mogelijkwijs in strijd met de doelstellingen van bescherming van de consument, aangezien dit de consument ervan kan weerhouden om zich op verrekening te beroepen en aldus de afwikkeling van vorderingen uit hoofde van het bestaan van oneerlijke contractuele bedingen te vergemakkelijken. Bovendien pleiten overwegingen inzake consumentenbescherming er mogelijkwijs voor om het nationale recht aldus uit te leggen dat een verjaarde vordering van een verkoper jegens een consument slechts in uitzonderlijke en duidelijk omschreven situaties in aanmerking kan worden genomen. Mogelijkwijs pleit ook het rechtszekerheidsbeginsel voor een dergelijke uitlegging.
- 43 Indien verweester de bedoeling heeft gehad om verzoeksters schuldvordering te annuleren, betekent dit anderzijds evenwel dat zij het bestaan ervan [minstens] heeft aanvaard. Anders zou verrekening van haar eigen schuldvordering nutteloos zijn. Bovendien wordt verweester in de onderhavige zaak vertegenwoordigd door een advocaat, die ongetwijfeld bekend is met de nationale rechtspraak en met de

- Mariusz Frasz (ed.), Magdalena Habdas (ed.), Kodeks cywilny. Komentarz do art. 117-125, LEX/el. 2019, commentaar bij artikel 117 k.c., punt 52.

rechtsleer, waarin de aflegging van een verklaring van verrekening wordt geacht in te houden dat afstand wordt gedaan van iedere exceptie van verjaring. Bovendien zou het argument dat de verklaring van verrekening geen uitdrukkelijke afstand van verjaring omvat kunnen worden weerlegd door erop te wijzen dat een dergelijke verklaring van afstand niet hoefde te worden afgelegd omdat een rechtshandeling niet alleen de daarin geformuleerde gevolgen heeft maar tevens die welke voortvloeien uit de wet, uit de beginselen van de goede zeden en uit de gangbare praktijken (artikel 56 k.c.). Het bestaan van dergelijke gevolgen pleit ervoor om de verklaring van verrekening op te vatten als afstand van [verjaring].

44 Prejudiciële vraag

45 [herhaling van de gestelde vraag] [OMISSIS]

[OMISSIS]

46 Schorsing van de procedure voor de verwijzende rechter

47 [OMISSIS]

[OMISSIS]